

Mediacoach: een mediawijs traject voor professionelen

Mediacoach is een **opleiding voor professionelen** die werken met kinderen en jongeren die mediawijsheid willen integreren in hun eigen praktijk en organisatie.

Eenzijds biedt het opleidingstraject Mediacoach een **theoretisch kader** om te starten met mediawijsheid binnen de eigen werking. Anderzijds ligt de focus van deze opleiding vooral op het **realiseren van activiteiten en praktijken** rond mediawijsheid. Het tonen van goede praktijkvoorbeelden en concrete tools biedt inspiratie en de deelnemers zetten zelfstandig **een project** op binnen de eigen organisatie.

Een mediacoach zal na de opleiding ook fungeren als **aanspreekpunt** binnen de eigen werking voor de pedagogische aanpak van het thema media(wijsheid). Hij/zij neemt een **coachende rol** op binnen zijn/haar team.

De opleiding is een initiatief van Mediawijs in samenwerking met Cultuurconnect, LINC vzw en Mediaraven met steun van de Vlaamse Overheid - Departement Onderwijs en Evens Foundation.

Binnen de Mediacoach opleiding baseren we ons op de definitie van de Vlaamse 'Conceptnota Mediawijsheid' (2012) van de toenmalige Minister van Media, Ingrid Lieten, en de toenmalige minister van Onderwijs, Pascal Smet: *'De term mediawijsheid duidt op het geheel van kennis, vaardigheden en attitudes waarmee burgers zich bewust en kritisch kunnen bewegen in een complexe, veranderende en gemediatiseerde wereld. Het is het vermogen tot een actief en creatief mediagebruik dat gericht is op maatschappelijke participatie.'*

Deze definitie werd hertaald naar een Mediawijs Competentiemodel. Dit model moet dienen als leidraad voor:

- het meten van mediawijsheid
- het stimuleren van mediawijsheid
- de ontwikkeling van mediawijsheidsproducten, diensten en -initiatieven
- het stimuleren van mediawijsheid vanuit een beleidsperspectief

Het Mediawijs Competentiemodel correspondeert ook met de standaard van het Europese EMELS-project.

Doelpubliek opleiding

Het doelpubliek bestaat uit professionelen die op een educatieve manier werken met kinderen of jongeren:

- leerkrachten uit het lager en secundair onderwijs
- coördinatoren in het onderwijs: zorgcoördinatoren, verantwoordelijken voor communicatie of pedagogische ICT-coördinatoren.
- educatieve medewerkers van de bibliotheek
- sociaal-culturele sector: jeugdwerkers en sociaal-culturele werkers

Belangrijke randvoorwaarden voor deelname:

- Wat **voorkennis** betreft, gaan we minimaal uit van een zekere basiskennis van digitale media. Gemiddelde technische vaardigheden worden verondersteld.
- Affiniteit met en - vooral - enthousiasme over (digitale) media zijn noodzakelijk.
- Het **doel van het samenbrengen** van deze diverse professionele groepen in één opleiding is het stimuleren van **samenwerking en de uitwisseling** van inspirerende invalshoeken.

Opbouw traject

De opleiding Mediaccoach bestaat uit:

Contactmomenten of sessies

Tijdens de contactmomenten staat praktijk en uitwisseling rond mediawijsheid centraal. We verwerken ook het theoretisch luik van de MOOC Mediaccoach. De contactmomenten bestaan enerzijds uit een vast inhoudelijk luik en een aantal keuzeworkshops. Voor elke themasessie differentiëren we door middel van keuzeworkshops. Via het inschrijvingsformulier kunnen deelnemers aangeven welk onderwerp hen het meest interesseert. Ze kunnen ook zelf suggesties geven. Ook tussentijds worden de deelnemers regelmatig gevraagd om input te geven voor de inhoud van een sessie of concrete vragen door te geven. We hebben tijdens de sessies ook regelmatig projectmomenten, waar de deelnemer de stand van zaken van zijn

project bespreekt met zijn begeleider (zie verder bij project). Op die manier komt er een traject op maat tot stand.

De opleiding Mediacoach bestaat uit **9 contactmomenten of sessies**:

(1) Inleiding op Mediawijsheid en Mediacoach

In de eerste inleidende sessie ontleden we het concept 'mediawijsheid'. Aan de hand van het competentiemodel mediawijsheid belichten we de verschillende aspecten van mediawijsheid. We meten en bespreken de competenties van de deelnemers aan de hand van de mediaprofieltest (www.mediaprofiel.be). We zetten een actieve discussie op over de rol(len) van de 'mediacoach' binnen diverse settings. Op basis van deze discussie legt elke deelnemer een eigen referentiekader vast. Tenslotte geven we informatie over de rol van het project in de opleiding Mediacoach. Afgestudeerde mediacoaches uit diverse sectoren presenteren hun inspirerende projecten van de voorbije jaren.

(2) Mediagebruik van kinderen en jongeren & Coaching project

We bekijken de rol van (digitale) media in de leefwereld van kinderen en jongeren aan de hand van een aantal onderzoeksresultaten en concrete praktijken. We maken ruimte voor uitwisseling rond de betekenis van deze cijfers voor de praktijk. De deelnemers maken kennis met een aantal algemene digitale tools die mediawijsheid in de organisatie kunnen stimuleren. In de namiddag krijgt de deelnemer input voor zijn rol als mediacoach en bieden we de nodige handvatten om verandering te bewerkstelligen in hun praktijk en organisatie aan de hand van een aantal coachingsprincipes.

(3) Media en relaties

We gaan tijdens deze sessie dieper in op wat digitale media betekent voor het aangaan van relaties. We reiken de bouwstenen aan voor het uittekenen en implementeren van een social-mediaprotocol in de organisatie. We focussen vervolgens op online respect en een aantal specifieke online-relatiefenomenen, zoals online seksualiteit (sexting) en cyberpesten. We reiken de nodige tools aan om hierover een gesprek aan te gaan met jouw doelgroep en jouw collega's. In de namiddag kunnen de deelnemers kiezen uit een aantal keuzeworkshops met betrekking tot relaties en sociale media.

Mogelijke keuzesessies:

- Communiceren via sociale media
- Maak zelf een social video
- Werk maken van een cyberpestbeleid
- Werk maken van een sextingbeleid

(4) Mediaproductie

We benaderen in deze sessie het concept mediawijsheid vanuit zijn creatieve component. We bekijken de opkomst en impact van de 'social influencer' binnen de (jongeren)cultuur en hoe mediacreatie sociale verandering kan teweegbrengen. We presenteren het wettelijk kader rond

auteursrecht en portretrecht versus de cultuur van actief delen en bekijken wat dit betekent voor hun organisaties. Vervolgens komen enkele inspirerende praktijken rond mediaproductie en mediawijsheden aan bod. In de namiddag kunnen de deelnemers kiezen uit een aantal keuzeworkshops met betrekking tot mediaproductie.

Mogelijke keuzesessies:

- Medialab - Word een creatieve verteller en test diverse digital storytellingtools
- Leren met beelden - hands-on workshop over het creëren van beelden met kinderen en jongeren
- Aan de slag met Green screen
- Maak je eigen animatiefilm

(5) Media, privacy en burgerschap & Intervisie project

Tijdens de sessie bekijken we de persoonlijke en maatschappelijke aspecten van privacy en burgerschap. Hoe kunnen de deelnemers hun doelgroep bewust maken rond privacy en hun kennis en vaardigheden versterken? Hoe evolueren privacy en privacy-strategieën binnen een snel digitaliserende context? In deze sessie wordt ook de impact van media belicht in relatie tot de samenleving en haar burgers. We gaan dieper in op thema's als sociale actie, hate speech en burgerparticipatie.

We maken tijdens de namiddag van deze sessie tijd om het coachaspect van de Mediacoach te bespreken. We gaan opnieuw aan de slag rond het project. We bekijken hoe de deelnemers de impact van hun projectidee kunnen versterken in hun organisatie en hoe ze mensen kunnen aanspreken en motiveren. We toetsen de stand van zaken van hun project af met behulp van een interviemethodiek.

(6) Nieuwsmedia, informatie en reclame

We bekijken de impact van digitale media op informatie, zoals het fenomeen filter bubble, en bespreken de randvoorwaarden om informatiewijsheden mogelijk te maken. We gaan in op de impact van digitale media op nieuwsmedia en journalistiek en focussen op het onderwerp 'Fake news'. We demonstreren diverse interessante educatieve tools om (visuele) informatie te vinden, te analyseren en te beoordelen.

Mogelijke keuzesessies:

- Digitale Informatievaardigheden
- Mediatraining
- Mash-up: Eigen propaganda maken
- Beeldvorming en diversiteit

(7) Media en spel

In deze sessie gaan we in op de verschillende aspecten van games en gaming. We belichten de invloed van games op het vlak van (beeld)taal, sociale vaardigheden, analytische

vaardigheden, We bekijken de lerende aspecten van gewone games en het gebruik van educatieve games. Ook onderwerpen als verslaving en confrontatie met geweld komen aan bod. Naast gaming is er ook aandacht voor mediawijsheid en coderen in deze sessie. We bekijken hoe coderen mediawijsheid kan stimuleren en presenteren enkele concrete praktijken en tools rond dit thema.

Mogelijke keuzesessies:

- Programmeren/coderen: toegankelijke tools en tips
- Aan de slag met virtual en augmented reality
- Gamification: spelconcepten ontwikkelen en gebruiken binnen een educatieve setting

(8) Projectsessie

Tijdens de projectsessie stellen de deelnemers hun projecten (zie het project) voor en worden deze projecten door een jury geanalyseerd. De deelnemers ontvangen na de presentatie ook concrete feedback over hun project. Het project beantwoordt aan concrete noden van de organisatie van de deelnemer en zet een veranderingsproces binnen de organisatie rond het thema mediawijsheid in gang.

(9) Inspiratiedag

Tijdens deze dag reiken we de competentiedocumenten 'Mediacoach' uit. Deelnemers die alle inhoudelijke sessies bijwonen, de MOOC verwerken en succesvol een project realiseren ontvangen het competentiedocument 'Mediacoach'. In bijlage vind je een voorbeeld van het competentiedocument uit 2017-2018.

We bieden hiernaast een inhoudelijk programma aan met nieuwe trends en praktijken met betrekking tot mediawijsheid en gaan dieper in op de gerealiseerde projecten. In de namiddag volgen de mediacoaches opnieuw keuzeworkshops over nieuwe onderwerpen of rond topics die ze nog niet konden volgen tijdens de vorige sessies. We nemen ook een tweede keer de mediaprofieltest af om de vooruitgang van de deelnemers te testen.

Mediacoach Update

Er wordt ook minimaal één keer per jaar een opvolg- en uitwisselingsmoment voorzien. We presenteren en testen nieuwe projecten en tools. Er is ook ruimte om uit te wisselen over de mediawijze werkingen via een intervisiemethodiek.

Het online traject

- De theoretische kennis rond mediawijsheid wordt grotendeels behandeld in een online omgeving: De Mediacoach MOOC (=Massive Open Online Course, te bekijken via www.mediacoach.mediawijs.be). We verwerken en verdiepen deze via het 'flip the classroom' principe en toelichting van experts tijdens de contactmomenten. De MOOC bestaat uit:
 - (Theoretische) Filmpjes van experts
 - Achtergrondinformatie
 - Kennistesten

Bovenstaande onderdelen zijn ook beschikbaar voor niet-mediacoaches. Iedereen kan deze bekijken door in te schrijven op de website van Mediawijs.

- De informatie van de contactmomenten (presentaties, extra materiaal, ...)
- De projectfiches van de mediacoaches met een beschrijving van hun project. Deze wordt bijgewerkt tijdens het jaar en gefinaliseerd na de projectpresentatie.
- Opdrachten: deze geven de deelnemers de gelegenheid om de kennis die ze tijdens de sessies vergaren om te zetten in de praktijk en in te oefenen.

Bovenstaande onderdelen zijn enkel beschikbaar voor de mediacoaches in opleiding.

Mediacoaches behouden ook na de opleiding de toegang tot hun volledige MOOC-omgeving.

- Via de **Facebookgroep van Mediacoach** kunnen de deelnemers vragen stellen en uitwisselen met elkaar, de begeleiders en mediacoaches uit voorgaande opleidingsjaren. De Facebookgroep is toegankelijk voor de mediacoaches in opleiding en de afgestudeerde mediacoaches.

Het project

Elke mediacoach realiseert een project rond mediawijsheid dat tegemoet komt aan de noden van zijn organisatie. De mediacoach kijkt samen met zijn begeleider wat haalbaar en gewenst is in zijn context. De bedoeling van het project is om tijdens en na de opleiding een tastbaar resultaat en verandering in de organisatie teweeg te brengen. Elke mediacoach krijgt een **persoonlijke begeleider** die waar nodig online en offline ondersteuning biedt.

De [getuigenissen van onze Mediacoach tool \(in het Nederlands\)](#) geven een beeld van wat een project kan inhouden.

Enkele voorbeelden:

- Facebook redacteur, een project waarbij de leerlingen de Facebookpagina van de school beheren. Leerlingen worden zo meer betrokken bij de communicatie van de school en werken ondertussen aan hun kennis en vaardigheden voor het produceren van content op Facebook.
- Wearable project over sociale media, motivatie en privacy. Via wearables van de school konden jongeren hun bewegingsactiviteiten meten en elkaar stimuleren hun gegevens te delen en prestaties te verbeteren. Nadien werd gereflecteerd over de positieve en negatieve effecten van het delen van gegevens.
- Aan de slag met coderen voor het buitengewoon onderwijs. De mediacoach ontwikkelde een leerlijn rond coderen met specifieke praktijken tools, do's en don'ts voor het primair buitengewoon onderwijs. Ze creëerde ook een ontwikkelblog in het kader van dit project.
- 'Stop kwetsen met pesten' een Campagne tegen cyberpesten. In het kader van een sextingproblematiek werd gekozen voor een hersteltraject met de jongeren. Hiernaast werden er ook infosites vormgegeven en info-avonden georganiseerd.
- Media Ways, een project waarbij ingezet werd op een geïntegreerd mediawijdsheidsbeleid voor de hele school. Relevante stakeholders werden hierbij bevraagd en bij elkaar gebracht. Met als resultaat een duidelijk mandaat en actieplan voor een mediawijze werkgroep.
- De ontwikkeling van een detective spel met tablets in de bibliotheek. De jongeren verkennen de bibliotheken en scherpen tegelijk hun informatievaardigheden aan.
- Een peers-redactieraad voor kinderen waar ze artikels schrijven voor een eigen gemeenschappelijke blog. De kinderen leren er over auteursrecht toepassen, sociale media efficiënt inzetten en hun eigen mening vormgeven.

Voor dit project moet de deelnemer rekenen op een tijdsbesteding van 40 uur verspreid over het volledige traject. Het project wordt voorgesteld tijdens de projectsessie aan een professionele jury. De projectbegeleiders zijn hierbij ook aanwezig.

Praktische informatie

De opleiding duurt één schooljaar. Het inschrijvingsgeld bedraagt 350 euro. Voor de inschrijving moet er een beknopte motivatie worden ingediend.

De opleiding Mediacoach vindt plaats in diverse steden (Gent, Leuven, Antwerpen) in Vlaanderen. Er worden 30 deelnemers per locatie toegelaten om diepgaande interactie tijdens de sessies en in functie van het project mogelijk te maken.

Verbreding

Mediacoach kende ook een verbreding naar de welzijnssector met een subsite (www.onbeperktmediawijs.be) met tools voor het begeleiden van mensen met een beperking en een afgeleide opleiding onder de noemer 'Onbeperkt Mediawijs - Mediacoach voor duo's'. Dat is een initiatief van Digitaal.Talent@Gent, VONX en mediawijs.

Voor het schooljaar 2018-2019 werkt Mediawijs in samenwerking met de Federatie voor Basiseducatie en VOCVO een traject uit voor het volwassenonderwijs. De focus ligt hierbij op onderwijscentra voor laaggeletterde volwassenen.

Voorbeeld Competentiedocument Mediacoach

- ❖ Info Organiserende partners Mediacoach: Mediawijs, LINC, Cultuurconnect en Mediaraven
- ❖ Financiële partners: Evens Foundation en de Vlaamse overheid - Departement Onderwijs
- ❖ **Reikt dit document uit aan <NAAM MEDIACOACH> Voor het volgen van de vorming: Mediacoach <schooljaar>**

Mediacoach is een opleiding voor professionelen die werken met kinderen, jongeren of volwassenen en die mediawijsheid willen integreren in hun eigen praktijk en organisatie. Enerzijds biedt het opleidingstraject Mediacoach een theoretisch kader om te starten met mediawijsheid binnen de eigen werking. Anderzijds ligt de focus van deze opleiding vooral op het realiseren van concrete activiteiten en praktijken rond mediawijsheid. Het tonen van goede praktijkvoorbeelden en concrete tools biedt inspiratie en de deelnemers zetten zelfstandig een project binnen de eigen organisatie. Een mediacoach zal ook fungeren als aanspreekpunt

binnen de eigen werking voor de pedagogische aanpak van het thema media. Hij/zij neemt een coachende rol op binnen zijn/haar team.

Deze opleiding is gericht op het verwerven van volgende competenties:

Sleutelcompetenties mediacoach

Deze categorie bevat de algemene sleutelcompetenties die cruciaal zijn om als mediacoach te functioneren in een organisatie.

- 1.1. Een kritische-constructieve houding hebben tegenover verschillende digitale media
- 1.2. Openheid, durf en onderzoekslust tonen in het werken met digitale media
- 1.3. De impact van digitale media en technologie op de samenleving identificeren
- 1.4. De term 'mediawijsheid' in de eigen sector-achtergrond plaatsen
- 1.5. Het mediawijsheidsbeleid van de eigen organisatie (mee) vormgeven
- 1.6. Zicht hebben op beschikbare (digitale) media in de eigen organisatie
- 1.7. Een visie vormen op de rol van de mediacoach in de eigen organisatie

Competenties van een coach

Deze competenties omvatten de facetten voor het opnemen van coachende rol binnen de organisatie:

- 2.1. Kennisuitwisseling faciliteren
- 2.2. Streven naar samenwerking
- 2.3. Open houding hebben ten opzichte van doelgroepen
- 2.4. Een strategie hanteren gericht op het verhogen van het probleemoplossend vermogen, creativiteit en zelfredzaamheid van de doelgroep
- 2.5. Een setting creëren waarin mensen creatief aan de slag gaan (met digitale media)
- 2.6. De eigen opgebouwde kennis en vaardigheden vertalen naar de doelgroep
- 2.7. Kennis van, uitwerken en/of aanpassen van werkvormen in functie van specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld verschillende leeftijdscategorieën, onderwijsniveaus, achtergrond, beperking, ...

Mediawijze competenties

Competentiecluster Media begrijpen

Media begrijpen bevat de competenties waarnemen, analyseren, evalueren en reflecteren. Het gaat over functioneel inzicht en begrip hebben in de media, zowel technische aspecten,

media-inhoud als mediagedrag- en strategieën:

- 4.1. Geschikte media onderscheiden en selecteren in functie van een specifiek project
- 4.2. Relevante onderzoeken naar en tendensen in mediawijsheid opvolgen en mee rekening houden bij het opzetten van acties
- 4.3. Inzicht hebben in de creatie en verspreiding van media-inhoud om bv. informatie kritisch te beoordelen, beelden te interpreteren, (online) reclame te begrijpen, ...
- 4.4. De invloed van de gebruikte technologie op de inhoud van de boodschap begrijpen
- 4.5. Aspecten van 'gaming' en 'gamification' kennen en duiden
- 4.6. Begrijpen van online profilering van individuen, organisaties en doelgroepen in functie van identiteit, communicatie en relaties
- 4.7. De begrippen burgerparticipatie en sociale actie in functie van mediawijsheid duiden
- 4.8. Wettelijke, deontologische en ethische kaders situeren
- 4.9. Bij mediacreatie en -gebruik reflecteren over doelstellingen, doelpubliek, medium, vorm en inhoud

Competentiecluster Media gebruiken

Media gebruiken bevat de competenties bedienen, navigeren, organiseren en produceren. Het gaat over functioneel gebruik en beheersing, inzicht en zelfredzaamheid tonen op volgende terreinen:

- 3.1. Tools en communicatiemiddelen kennen, gebruiken en vernieuwend inzetten
- 3.2. Online identiteit(en) bewust hanteren en beheren
- 3.3. Mediatoeepassingen gebruiken om burgerparticipatie en sociale actie te stimuleren
- 3.4. Wettelijke, deontologische en ethische kaders toepassen
- 3.5. Apparaten en toepassingen veilig en bewust hanteren en beheren
- 3.6. Foto, audio, video, games zelf gebruiken, bewerken en maken
- 3.7. Eenvoudige algoritmen opstellen

Datum waarop de vorming plaatsvond: Van <datum> tot <datum> - duurtijd: 1 jaar

Er vond een beoordeling van deze competenties plaats via een jurymoment. De deelnemers ontvangen persoonlijke feedback via mail.

Datum van uitreiking: <datum>

Uitgegeven door

<naam>

Organisator Mediacoach (Mediawijs)

